

א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל ימינו שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם בפרהסיא חוין משבת שנתן להם בצנעא שנאמר: בנינו וכו' בני ישראל אות היא לעולם אי הכי לא יתנו נכרים עלה שבת אודעיו אודעינהו מתן שכרה לא אודעינהו ואי בעית אמית מתן שכרה נמי אודעינהו נשמה יתירה לא אודעינהו "דאמר ר' שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נותן אותה הימנו שנאמר: שבת וינפש כיון ששבת ווי אברה נפשו ערובה או

על כל נשמה יתירה. לוחם כל נשמה ולשמה ולסיוע פתוח לרוחם לכל רשעה ואין נפשו קשה עליו: כפי הדעת ליה לוי על האפס מלכה לכה לא ינו דכיו ערוב:

הנשמה צועקת שהאדם אינו כראוי

י"ל בזה כוונת הגמ' (ביצה טז.) על 'שבת וינפש' ה' ששבת די אבדה נפש. והקשה הבעש"ט הק' לכאורה היו צריכים לאומרו במוצ"ש כשהנשמה התלקת, ולא בליל שב"ק כשהיא באה. ולהנ"ל ז"א, 'כיון ששבת' שהתחיל השבת ובאה הנשמה ירה ואינה מוצאת את האדם כראוי, הרי הנשמה עקת מרה 'וי אבדה נפש', הרי הוא מאבד את פש המצויה אצלו, ואין אכנס אליו. (מזקנים אתבונן - עניני שבת קודש עמוד קעג)

בשבת אבדה את 'וי' שלה

שבת וינפש, וי אבדה נפש (ביצה טז.). בשם הרבי ולובלין זצ"ל, כשבא שבת קודש הנפש אבדה את 'וי' שהרגישה כל השבוע. ואמר, על כל פנים כשבא שב"ק, צריך כל אחד לחשוב בעצמו, מה עשה כל השבוע, ויצעק על נפשו ווי אבדה הנפש. (חשבה לטובה - פרשת ראה ד"ה ראה אנכי)

גם הנשמה יתירה רוצה לאכול

בשם הר"ר הענין מאלכסנדר ז"ל: ענין נשמה ירה פירוש רש"י במס' ביצה (טז.) שיש לו רוחב לב וכול ולשתות ואין נפשו קצה, ואמר הוא ז"ל הפי בכל השבוע יש מלהמה הנשמה והגוף, הגוף רוצה וכול והנשמה איננה רוצה, ולזאת לא יוכל לאכול בה כל כך, כי לפעמים מנצח הנשמה. אמנם כיון א' שב"ק דהאכילה ג"כ בו מצוה, גם הנשמה שה שלום ומסכים לגוף שיאכל, ומפני זה יכול כול הרבה כיון שאין לו שום מעכב. זה פירוש ק' נפשו קצה היינו גם הנפש שהיא הנשמה דקצה ל' ימי השבוע במאכל, היום אינו קצה. (ש"ק - ח"ד אות פט / במהזורה חדשה - שבת אות נג)

הגשמיות מתהפך לרוחניות

והאדם יקבל מיום השבת לא מאכל עב ומשקה זמי וכיוצא ממעשה בראשית, אלא יקבל רוחניות דוש, יתלבש במאכלו ומשקהו ועונגו ומלבושו, איר בנשמתו רוחניות וקדושה נפלאה להתקדש אדם לזכות נשמתו, לא שיתהפך אל הטבע הגשמי: כביות הדברים הגשמיים.

ומטעם זה אסור במלאכה, כדי שלא ישתמש רוחניות הזך הקדוש בגשם העב ויהפכם לגוף, אלא רבא יזמין פרנסתו מער"ש, ובסוד הכנתו לשם נת, הלה עליו קדושת שבת, והגשמי הוא מתהפך יחני, ונמצא נשמה קדושה מתגברת, וגוף נגוף נחלש, שהכל הנאת הנפש הטהורה והקדושה. (אור יקר - ז"ח ח"ז דף יט ע"ב)

שפע אלהי לעסוק בתורה

שכרו נשמה יתירה, פירושו, וע"ז הל עליו שפ אלהי ושכל, יותר לעסוק בתורה ולעייץ במעשה ה (שיטה מקובצת - ביצה טז)

להשיג שלימות היצירה

נפש יתירה היא תוספת הכנה להשיג מה שכי אליו האל יתברך בשלימות פעולתו, באמרו (בראשי א. נ.) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. (ספורנו - שמות לא י)

כל אחד כפום דרגא דיליה

לכל חד מישראל הכי נחית ליה נפש יתירה כפום דרגא דיליה, אי הוא חסיד, יהבין ליה נפש יתירה ממדת חסד כפום דרגא דיליה, אי איהו גבור, ירא חטא, יהבין ליה נפש יתירה ממדת גבורה. ואי איהו איש תבו, יהבין ליה נפש יתירה ממדת אמת. ונפש יתירה דא מלכות, דאיהו כלילא מעשר ספיראן, וכפום מדה דבר נש, אם נשיא ישראל או חכם או מבין בחכמה או בתורה וכו' או בנביאים או בכתובים, הכי יהבין ליה נפש יתירה דאתקריאת כתר מלכות, ואי חכם כמה דאוקימנא המחכים לכל אדם וכו', יהבין ליה נפש יתירה מתמן.

שמירת הנשמה

ושמרו בני ישראל את השבת (שמות לא, טז.) והא אוקמוה, שבת לא כתיב, אלא 'את השבת', לאסגאה ההוא רוחא דשרי על כולא, ואצטריך לנטרא ליה הואיל וקיימא עמיה דבר נש, ועל דא כתיב (ישעיה נ. ו.) 'כל שומר שבת מחללו וכו', והואיל וקיימא עמיה דבר נש, אצטריך ליה לנטרא ליה, ועל דא כתיב 'ושמרו בני ישראל את השבת', 'שבת' דא הוא ההיא נקודה תתאה, 'את השבת' דא הוא האי רוחא אתפשטותא דההיא נקודה.

רוח הקודש שעתידיה לעתיד לבוא

ואמר רב נחמן, נפש יתירה נתוספת באדם ביום השבת. אמר ליה רבי, מאי נפש יתירה זו. אמר ליה, רוח הקודש ששורה עליו ומכתיר לאדם בכתר קדוש בכתרי המלאכים, והוא מאותו רוח שעתידי לשרות על הצדיקים לעתיד לבוא. וע"כ חייב אדם לכבד את יום השבת, על האי אושפיזא קדישא דשריא עמיה. (זהר חדש - פרשת בראשית דף כט)

נשמה מעולם הבא

וענין נשמה זו היתירה, רמזו מקומה רבותינו באומרים (שבת י.) מתנה טובה בבית גנזי, וידוע הוא מקום הנקרא גנזי המלך, שהוא בחינת עולם עליון, ונשמה זו מחצבה שם היא, ולזה תקרא שבת, כאומרים ושבת שמה, כשם העולם שממנו היא, שנקרא עולם שכולו שבת, ועולם זה אין בו עצבון וכו' אלא עונג ושמחה. ולזה צוה ה' להרחיק ביום שבת כל אותם בחינות החול המלאכה והעינוי, כי באחת מהנה תגעל הנשמה משבת בקרב איש.

ולזה תמצא שעיקר איסור אזהרת מלאכות שבת ביאר ה' שהם במחשבה, כאומרים (ביצה יג.) מלאכות מחשבת אסרה תורה, ואפילו דיבור של חול אסור (שבת קיג.) וכו', והכל לצד תוספת נשמה העליונה, לעשות לפניה כסדר עולם שבאה ממנו.

(אוה"ח הק' - שמות לא טז)

מצאתי כתוב במגילת סתרים, אם תחשוב כח השבתות של השמיטה, עולים ס' רבוא שבתות

כמספר בני ישראל, שכל אחד מישראל שהוא אזרחי נשמתו אצולה משבת אחד וכו', עד כאן. ותמהני כי בשש אלפים שנה אם תחשוב לכל השנה מ' שבתות, לא תמצא רק ג' פעמים ק' אלפים וכו'.

ע"כ נראה בעיני דיעלה החשבון עם אלף השביעי שהוא כולו קודש, וכל ששת ימים נחשבים לששת ימי השבת, ואז יעלו אלו הימים ג"כ לג' פעמים אלף, הרי הכל ביחד ס' רבוא זכר. נשמע מזה כל נשמת ישראל היא שבת אחת, ע"כ צריך לשמור השבת שמירה יתירה, וזהו בעצמו נשמה יתירה. (של"ה הק' - מס' שבת פרק תורה אור הל"ה ד"ה מצאתי)

תנו רבנן, יום טוב שחל להיות בשבת וכו', תנו תנא קמיה דרבינא מקדש ישראל והשבת והימים. אמר ליה אטו שבת ישראל מקדשי ליה, תנא שבת מקדשא וקיימא, אלא אימא מקדש השבת ישראל

שינוי גדול בדפוס מאוחר מצד בחינת הנשמה יתירה שמוציא ביחידה מאוד ענין העליון האלקי בכל איש מישראל, ויכיר אפס קצתו אף בחיות המורגש שבדמיון, כמו שהעיד ע"ז מ' גדולי הכמני הרופאים שפגלו שבת וזמנו יש שינוי גדול בדפוס שיבת הישיבה, מדינת האדם אף העניג העצמי החיננית, אעפ"י שהיא ברעם גדול וכמו שנעשה שינוי לטוב בדפוס מאוחר עיני נפלא מבשורה טובה שתדשו עצם נשמה יתירה כמו שהל' ברבי יוחנן בן זכאי (גיטת כז)